

केंद्र क्रमांक

आसन क्रमांक

प्रश्नपत्रिका कोड क्र.

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

0 1 3 3

माध्यमिक शिष्यवृत्ती परीक्षा, २००३
बुद्धिमत्ता चाचणी (मराठी) (INTELLIGENCE TEST – Marathi)
(एकूण गुण-१००)

रविवार, दिनांक १६ फेब्रुवारी २००३]

©

[वेळ : दुपारी ३-०० ते ४-००

प्रश्नपत्रिका सोडविण्यापूर्वी कृपया खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

सूचना— (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(2) उत्तरे लिहिण्यासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका दिलेली आहे. त्यावरच उत्तरे लिहावयाची आहेत. प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय सुचविलेले आहेत. त्यापैकी एकच पर्यायी उत्तर बरोबर आहे. बरोबर उत्तराचा पर्याय क्रमांक उत्तरपत्रिकेत इंग्रजी अंक 1, 2, 3 किंवा 4 लिहावयाचा आहे. लिहिलेले उत्तर बदलावयाचे असल्यास पूर्वी लिहिलेल्या उत्तराच्या क्रमांकावर तीन आडव्या रेषा काढून चौकटीच्या पुढे योग्य उत्तराचा क्रमांक लिहावा.

जसे —

प्रश्न 5

3	2
---	---

या व्यतिरिक्त कोणत्याही प्रकारे खाडाखोड केलेली किंवा गिरविलेली उत्तरे ग्राह्य समजली जाणार नाहीत.

(3) प्रश्नपत्रिकेत एकूण 50 प्रश्न आहेत व प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत.

(4) परीक्षेस वेळ थोडाच असल्यामुळे एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर तुम्हाला येत नसल्यास, त्यापुढील प्रश्न सोडवा. शेवटी वेळ शिल्लक राहिल्यास सोडलेल्या प्रश्नांसाठी पुन्हा प्रयत्न करा.

(5) प्रश्नपत्रिकेत पुढील तसेच प्रत्येक पानावर खाली कच्चे काम करण्यासाठी मोकळी जागा आहे, तेथेच कच्चे काम करा.

(6) खाली दिलेल्या सराव प्रश्नांचे काळजीपूर्वक वाचन करून, सराव प्रश्न नमुना उत्तरपत्रिकेत दर्शविल्याप्रमाणे उत्तर 1, 2, 3 किंवा 4 यापैकी योग्य पर्याय अंकातच नोंदविण्याची काळजी घ्यावी.

अक्षरमाला : क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

सराव प्रश्न

(1) दिलेल्या अक्षरमालेतील 'न' च्या डावीकडील 7 व्या अक्षरापासून 'त' हे अक्षर कितवे आहे ?

(1) 2 रे

(2) 16 वे

(3) 3 रे

(4) 10 वे

(वरील अक्षरमालेत 'न' च्या डावीकडील 7 वे अक्षर पहा. ते 'ड' आहे. 'त' हे 'ड' पासून 3 रे आहे. हे उत्तर दर्शविणारा पर्याय 3-्या क्रमांकावर आहे. म्हणून नमुना प्रश्न उत्तरपत्रिकेत प्रश्न 1 च्या समोरील चौकोनात 3 हा अंक लिहिला आहे.)

नमुना उत्तर

1	3	2	2
---	---	---	---

(2) खालीलपैकी तिघांच्या गटात न बसणारी आकृती कोणती ?

(1)

(2)

(3)

(4)

(दुसऱ्या आकृतीत तीन रेषांना छेदणाऱ्या रेषा दोन आहेत. इतर आकृत्यांत समान संख्येत छेदणाऱ्या रेषा आहेत. म्हणून प्रश्न 2 चे उत्तर 2 हे आहे.)

आता येथून पुढील प्रश्नांची उत्तरे तुम्हाला दिलेल्या वेगळ्या उत्तरपत्रिकेवर द्यावयाची आहेत.

Q Z

प्र. 1. ते 5. → सूचना:— खालील अक्षरमालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?

1. डक, चज, णट, तन, ?

(1) पम (2) फम (3) मप (4) मफ

2. जग, गड, डज, जद, दड, ?

(1) डब (2) बड (3) बद (4) दब

3. गझ, डज, छट, झठ, ?

(1) जड (2) टड (3) टठ (4) झट

4. खट, घझ, चछ, जड, ?

(1) जघ (2) जख (3) झग (4) जग

5. चक, जग, जड, ठछ, ?

(1) ढझ (2) जढ (3) ढज (4) झढ

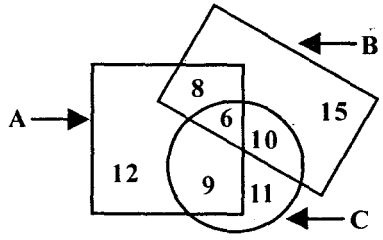
6. abc, bca आणि cab या तीन अंकी, तीन संख्यांच्या बेरजेस कोणत्या संख्येने भाग जाईल ?

(1) 21 (2) 23 (3) 31 (4) 37

प्र. 7. ते 11. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या संख्येचा दुसऱ्या संख्येशी जो संबंध आहे, तोच संबंध तिसऱ्या संख्येचा चवथ्या संख्येशी आहे. हे लक्षात घेऊन प्रश्नचिन्हाचे (?) जागी येणारा सर्वात योग्य पर्याय निवडा.

7. 4 : 20 तर 6 : ?
 (1) 35 (2) 36 (3) 42 (4) 48
8. 5 Δ 12 : 13 तर 8 Δ 15 = ?
 (1) 14 (2) 15 (3) 16 (4) 17
9. 2 ☆ 3 : 13 तर 1 ☆ 3 = ?
 (1) 8 (2) 9 (3) 10 (4) 15
10. 36 : 55 तर 64 : ?
 (1) 89 (2) 90 (3) 91 (4) 92
11. 111 × 111 = 12321 तर 1111 × 1111 = ?
 (1) 1213211 (2) 1234321 (3) 1245421 (4) 1345431

प्र. 12. ते 14. → सूचना:— खालील आकृतीसंचाचे निरीक्षण करा व त्याखाली विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.

- A = नोकरी करणाऱ्या व्यक्ती
- B = बसने प्रवास करणाऱ्या व्यक्ती
- C = रेल्वेने प्रवास करणाऱ्या व्यक्ती

12. बसने प्रवास न करता नोकरी करणाऱ्या व्यक्ती किती?
 (1) 12 (2) 20 (3) 21 (4) 29
13. नोकरी करणाऱ्या किती व्यक्ती प्रवास करतात?
 (1) 27 (2) 23 (3) 14 (4) 12
14. प्रवास करतात, पण नोकरी करीत नाहीत, अशा व्यक्ती किती?
 (1) 15 (2) 26 (3) 36 (4) 50

Space for Rough Work

$$\begin{array}{r} \text{IIII} \\ \times \text{IIII} \\ \hline \text{IIII} \times \times \times \\ \text{IIII} \times \times \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ 12 \\ \times \\ \hline 39 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ 8 \\ \times \\ \hline 34 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ 3 \\ \times \\ \hline 31 \end{array}$$

प्र. 15. ते 18. → सूचना:— खालील अंकमालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

15. 21, 31, 42, 62, 84, ?

- (1) 108 (2) 110 (3) 120 (4) 124

16. 169, 121, 81, 49, ?

- (1) 31 (2) 29 (3) 25 (4) 23

17. 123, 235, 358, 5813, ?

- (1) 81319 (2) 81321 (3) 81323 (4) 13821

18. $\frac{1}{4}, \frac{4}{9}, \frac{9}{16}, \frac{16}{25}, ?$

- (1) $\frac{25}{16}$ (2) $\frac{25}{36}$ (3) $\frac{25}{49}$ (4) $\frac{25}{64}$

प्र. 19. ते 21. → सूचना:— प्रश्न 19. ते 21. मधील स्तंभ I मध्ये शब्द दिले आहेत व सांकेतिक भाषेवर आधारीत काही चिन्हे स्तंभ II मध्ये दिलेली आहेत. स्तंभ II मधील आकडे स्तंभ I मधील अक्षरांच्या क्रमानुसारच असतील असे नाही. सांकेतिक भाषा समजून घेऊन, दिलेल्या शब्दाला दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.

स्तंभ I	स्तंभ II
सहकार	* 卐 S O
सरकारी	卐 S ० ०
कहर	卐 O *
सिंह	ॐ *

19. सावकार = ?

- (1) □卐○S (2) S□卐○ (3) 卐○S□ (4) □卐S○

20. विरह = ?

- (1) * ० □ (2) * □ ० (3) □ * ० (4) ० □ *

21. □○卐○ = ?

- (1) हाराकिरी (2) वारकरी (3) करवीर (4) कारागीर

अक्षरमाला : क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

प्र. 22. ते 24. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात (प्रश्न क्र. 22. ते 24.) पहिल्या पदाचा दुसऱ्या पदाशी जो संबंध आहे, तोच संबंध तिसऱ्या पदाचा चवथ्या पदाशी आहे. हे लक्षात घेऊन प्रश्नचिन्हाच्या (?) जागी येणारा सर्वात योग्य पर्याय दिलेल्या पर्यायामधून निवडा.

22. ग : ब :: च : ?

- (1) द (2) ध (3) न (4) प

23. गड : बप :: ? : धथ

- (1) छझ (2) जज (3) छज (4) टझ

24. चध : दझ :: जण : ?

- (1) ढड (2) णढ (3) ठढ (4) डढ

प्र. 25. ते 29. → सूचना:— खालील प्रश्न क्र. 25. ते 29. मधील आकृत्यांमधून गटात न बसणारी आकृती ओळखून त्या आकृतीचा पर्यायक्रमांक लिहा.

25.

(1)

(2)

(3)

(4)

26.

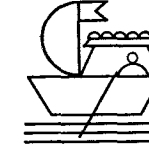
(1)

(2)

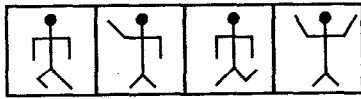

(3)

(4)

27.

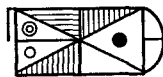
(1)

(2)

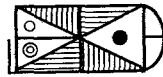
(3)

(4)

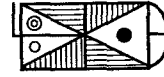
28.

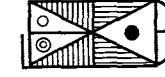
(1)

(2)

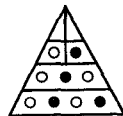

(3)

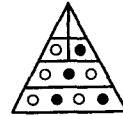

(4)

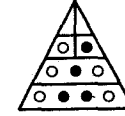
29.

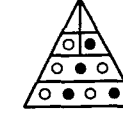
(1)

(2)

(3)

(4)

प्र. 30. ते 32. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात प्रथम संख्या दिलेल्या आहेत. प्रत्येक प्रश्नात गटात न बसणारी एक संख्या आहे. गटात न बसणारी संख्या दिलेल्या पर्यायामधून निवडा.

30. 1, 3, 6, 10, 15, 17, 21, 28

पर्याय: (1) 15 (2) 17 (3) 21 (4) 28

31. 0, 6, 20, 30, 42, 72

पर्याय: (1) 20 (2) 30 (3) 42 (4) 72

32. 2, 6, 12, 20, 32, 42, 56

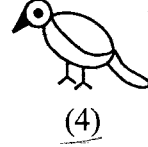
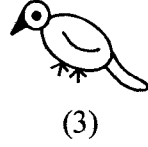
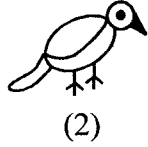
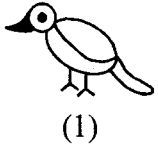
पर्याय: (1) 12 (2) 20 (3) 32 (4) 42

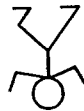

प्र. 33. ते 35. → सूचना:— खालील प्रश्नात चित्राच्या कोणत्याही बाजूस आरसा आहे. आरशाचे स्थान शेजारील प्रतिमेवरून निश्चित करा व त्याच स्थितीत दुसऱ्या चित्रांची प्रश्नचिन्हाच्या जागेची आकृती शोधा.

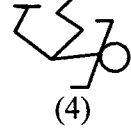
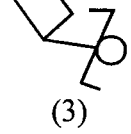
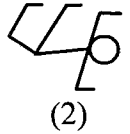
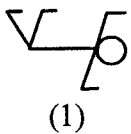
33. : तर : ?

34. : तर : ?

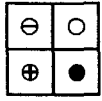

35. : तर : ?

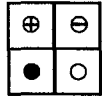

प्र. 36. ते 39. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या आकृतीचा दुसऱ्या आकृतीशी जसा संबंध आहे, तसाच संबंध तिसऱ्या आकृतीचा चवथ्या आकृतीशी आहे हे लक्षात घेऊन प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय ठरवा.

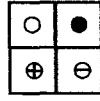
36.

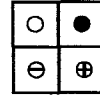
(1)

(2)

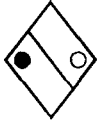
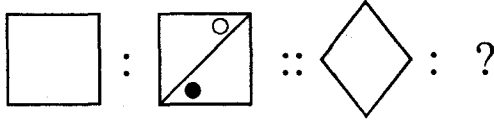

(3)

(4)

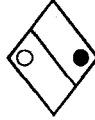
37.

(1)

(2)

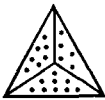
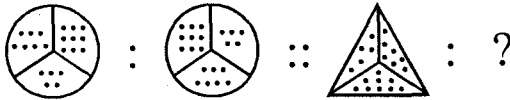

(3)

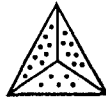

(4)

38.

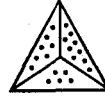
(1)

(2)

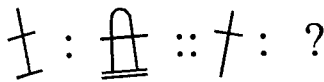

(3)

(4)

39.

(1)

(2)

(3)

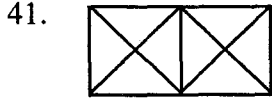
(4)

40. जर $1 + 3 + 5 = 3^2$

$1 + 3 + 5 + 7 = 4^2$

तर $\sqrt{1 + 3 + 5 + 7 + 9 + \dots + 99} =$ किती?

पर्याय: (1) 45 (2) 46 (3) 49 (4) 50

शेजारील आकृतीत एकूण किती चौकोन आहेत?

(1) 8 (2) 14 (3) 12 (4) 10

प्र. 42. ते 44. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात तीन पदांचा त्यांच्यातील सारखेपणामुळे एक गट बनतो, व एक पद त्यात बसत नाही. ते पद पर्यायामधून निवडा.

42. (1) खघच (2) भफन (3) जजठ (4) दतड

43. (1) ड (2) ठ (3) द (4) भ

44. (1) जद (2) नच (3) णट (4) धछ

प्र. 45. ते 47. →

1
2 3 4
5 6 7 8
9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26

सूचना:— वरील संख्यात्रिकोणरचनेचा उपयोग करा आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे दिलेल्या पर्यायामधून शोधा.

45. जर $9510 : 13812$ तर $2109 : ?$

(1) 4712 (2) 4812 (3) 41213 (4) 41112

46. जर $2611 : 1174$ तर $61117 : ?$

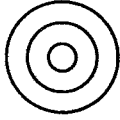
(1) 111724 (2) 61124 (3) 17128 (4) 81217

47. जर $26117 : 47116$ तर $101174 : ?$

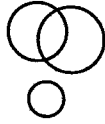
(1) 121174 (2) 111063 (3) 121162 (4) 81273

प्र. 48. ते 50. →

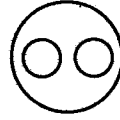
A

B

C

D

सूचना:— या प्रश्नात (प्रश्न क्र. 48. ते 50.) A, B, C व D अशा चार आकृत्या दिल्या आहेत. काही संच वरीलपैकी एका पद्धतीने दर्शविले जातात. उदा.— वनस्पती, वेली व प्राणी यासाठी C आकृती योग्य आहे. या माहितीचा उपयोग करून खालील प्रश्नांची योग्य उत्तरे पर्यायामधून निवडा.

48. सजीव, प्राणी, कावळा.

(1) A

(2) B

(3) C

(4) D

49. सजीव, कावळा, झाड.

(1) A

(2) B

(3) C

(4) D

50. संख्या, समसंख्या, विषमसंख्या.

(1) A

(2) B

(3) C

(4) D